

Илияна Баташка
Област Пазарджик, Община-Пазарджик
Град Пазарджик
Профилирана гимназия “Иван Сергеевич Аксаков“,
8 а клас

„Стремежът ни към справедливост“

Основата на справедливостта е доверието, че няма да се подведеш, че няма да попаднеш в клопката на заблудението, че няма да предадеш за 30 сребърника търсеция справедливост, че ще претеглиш най-близко до правилното делата, постъпките, достойнството, заслугите и прегрешенията между двама и повече човека. За да бъдем справедливи, трябва да сме и честни един към друг, да се стремим да си имаме взаимно доверие. Сигурно за това наричат справедливостта „царицата на добродетелите“. Древногръцкият философ Платон говори, че справедливостта е баланс и преценка между тези неща и за това тя е в основата на добрата държава, на нея се крепят моралната и правната връзка и щастливият живот между хората.

В живота ни това не винаги е така. Ако светът е бил такъв, че всичко да е справедливо, нямаше да имаме нужда от законите и правилата. И понеже живеем в свят на противоположности от справедливо и несправедливо, без тях, нямаше да оцелеем и ден. Справедливостта е израз на разбирането на вселенските закони, които мъдрите хора са облекли в правила и правни закони. Ако ги разбираме и използваме в ежедневието си, тогава те няма да нарушат, а ще правят живота ни по-спокоен и по-лесен.

Какво става, когато чувството ни за справедливост е нарушено? Търсим и се стремим към справедливост. В повечето случаи най-активни сме, когато сме засегнати лично, но не трябва да пренебрегваме и несправедливостта към другите. Харесва ми мисълта на Джулиан Асанж, създателят на Уикилийкс, който понесе своята отговорност от английския съд, че „Всеки път, когато сме свидетели на някоя несправедливост и не предприемаме действие, ние учим характера си да бъде пасивен в нейно присъствие и по този начин в крайна сметка губим всякаква способност да защитаваме себе си и тези, които обичаме“. Действията му за разкриване на класифицирана информация без позволение, предизвикаха широк обществен отзвук,

подкрепиха го, заклеиха го и дори и днес все още няма категорично мнение в обществото герой на разследващата журналистика ли е или престъпник. Но е прав, че всеки път, когато си мълчим за несправедливостта, ставаме неин съучастник, свикваме с нея и няма да имаме моралното право да защитаваме себе си и близките си, когато спрямо нас се извършва несправедливостта. За Джулиан Асанж и постъпката му можем да кажем и това, което е казал Морис Дрюон, че всяка несправедлива постъпка, извършена за справедлива кауза, нови в себе си своето проклятие. Стремежът ни за справедливост трябва да бъде с добри намерения и да защитава общото благо. То трябва да е достъпно за всеки и справедливо разпределено. Това е възможно само в справедливите държави. Но как да отсъдим по справедливост за справедливостта в дадена държава? Най-просто - по правосъдието ѝ е мисъл на Станислав Йежи Лец, която много ми допада, когато говорим за правосъдието като справедливост в действие.

В миналото, хората са казвали: “Бог е справедлив“. Той е помагал на всички нуждаещи се, бил е честен, лекувал е болните, изисквал е справедливост и е длъжен да бъде справедлив. От християнство идва и идеята за равенството. Всички сме равни пред Бога, който ще съди по делата ни. От там и идеята за равенството пред закона.

Всеки има своя собствена представа за любовта, за истината, за справедливостта. Изпитва ги по различен начин и индивидуален начин. Справедливостта за един човек може да не е справедливост за друг. Всичко е споразумение и компромис. Първата човешка инстанция на самосъд е Съвестта, но тя не е достатъчна, когато се нарушава чуждата свобода. Първосигналната реакция е да се защитиш сам, да възстановиш справедливостта според собствените представи. А ако не успееш? Ако не си достатъчно силен, за да отмъстиш? Личното отмъщение ще спре ли престъпността или ще даде пример за несправедлива справедливост? Не извършваш ли и ти престъпление? Не предаваш ли справедливостта? Кой ще защити и отмъсти този, който сам не може или той ще остане неотмъстен? А, ако си сгрешил? Можеш ли да върнеш стореното назад и справедливо ли е това?

Мисля, че отговорите на тези въпроси дава точно съдът като институция, с независимостта си, с обективността си, с безпристрастността си. Съвсем справедливо на отделния човек е иззета първобитната роля да не съди сам, за да не бъде съден без съд. Независимостта на съда е дадена с разделението на властите (съдебна, изпълнителна и законодателна, без правото на другите власти да му влияят и да се

наместват в работата му. Обективността с няколко инстанции, пред които можем да обжалваме решенията на съда, ни дава правото да търсим справедливост, ако решим, че не сме я получили. Тя ни дава и безпристрастността, ако сме получили неточна присъда или някой несправедливо е оправдан. Съдът е институция, която трябва да съди обективно неправдата и има своите принципи: истина, законност, публичност и състезателност за всеки. Една от най-важните фигури е тази на съдията, човек като всички нас, но с тежка и важна задача. Той е безпристрастният съдник, който съди по еднакви за всички лица закони. Неговата роля е да възстанови справедливостта.

Стремежът ни към справедливост трябва да е винаги в действие. Да възпитаваме в себе си усет към справедливостта и уважение към закона. Да пазим независимостта на съда, да се вслушваме в собствения си самосъд – съвестта. Да сме непримирими към несправедливостта и са се борим за справедливост.